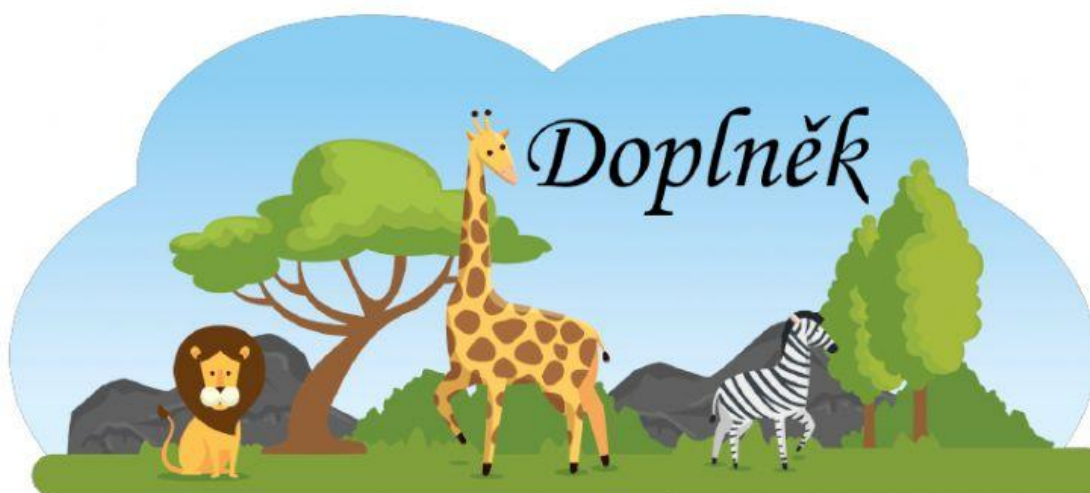

Autor: Kristýna Kiliánová

OPAKOVÁNÍ VĚTNÝCH ČLENŮ

1. K základním větným členům řadíme _____ a _____.
2. Rozvíjející větné členy jsou _____ a doplněk.
3. Přívlastek blíže určuje _____ a ptáme se na něj pomocí otázek *jaký? který? čím?*
4. _____ doplňuje sloveso nebo přídavné jméno a ptáme se na něj všemi pádovými otázkami, kromě otázek 1. a 5. pádu.
5. _____ vyjadřuje okolnosti děje nebo stavu a ptáme se na něj pomocí otázek *kde? kdy? jak? proč? za jakým účelem? z jaké příčiny? za jakých podmínek?* atd.

Všechny rozvíjející větné členy zmíněny výše, kromě doplňku, mají jednu společnou vlastnost:

JEDINOU ZÁVISLOST!

POJĎME SE DÁLE PODÍVAT NA

DOPLNĚK

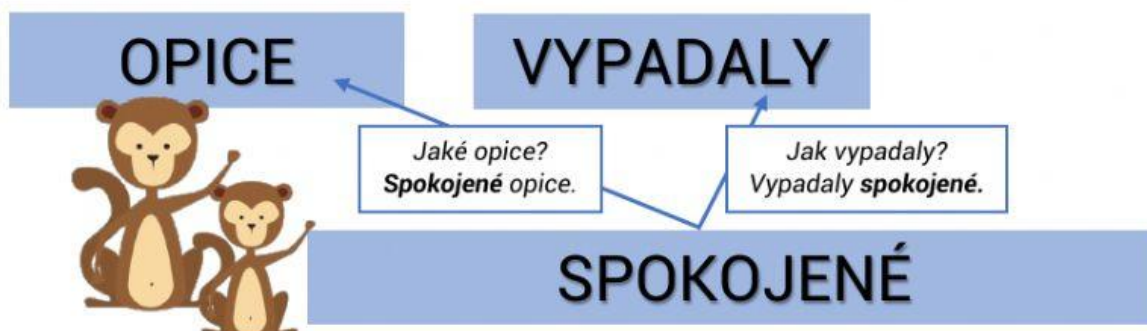

SLEDUJ ROZBOR NÁSLEDUJÍCÍCH VĚT

Želva se vrátila unavená.

Opice vypadaly spokojené.

U doplňku, jako u jediného rozvíjejícího větného členu, si můžeme všimnout zajímavé vlastnosti, a to:

DVOJÍ ZÁVISLOSTI!

ZÁLUDNÁ OPIČÁRNA

- Dokážeš z grafů přijít na to, jaké dvě závislosti doplněk má?
- Pokud nevíš, zkus si vzpomenout, s čím se váže přívlástek.
- Zkus si také vzpomenout, na čem může záviset předmět.

Už to máš? Ano? Výborně! Napiš tvou odpověď na řádek níže:

Ještě jsi na to nepřišel? Nezoufej. Dáme hlavy dohromady a společně na to určitě přijdeme.

PŮJČÍME SI ZNOVU PRVNÍ PŘÍKLAD A TROCHU HO ROZEBEREME

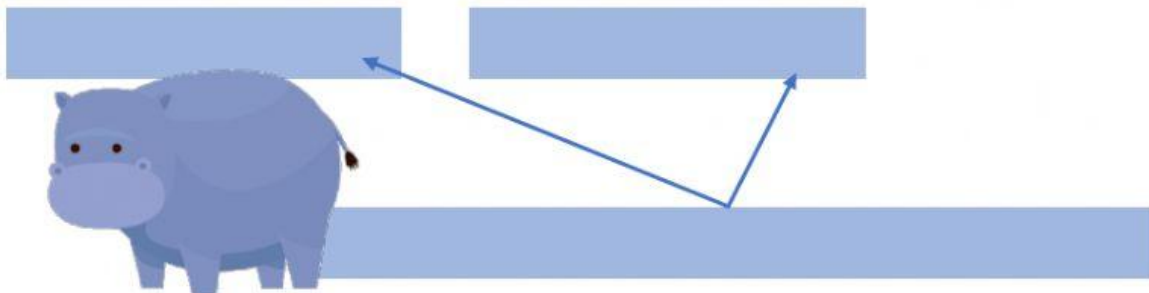
1. Nejprve si určíme základní skladební dvojici: _____
2. Poté zkusíme zjistit, o jakou želvu se jedná. Položíme si tedy otázku: **Jaká želva?** A odpovíme si: _____
3. S jakým větným členem zde můžeme vidět podobu? Na jaký větný člen se ptáme podobnou otázkou? _____
4. A abychom zjistili dvojitou vazbu (závislost), musíme si položit ještě další otázku: **Jak se želva vrátila?** A odpovíme si: Vrátila se _____

Doplněk tedy závisí na SLOVESE a na JMÉNĚ.

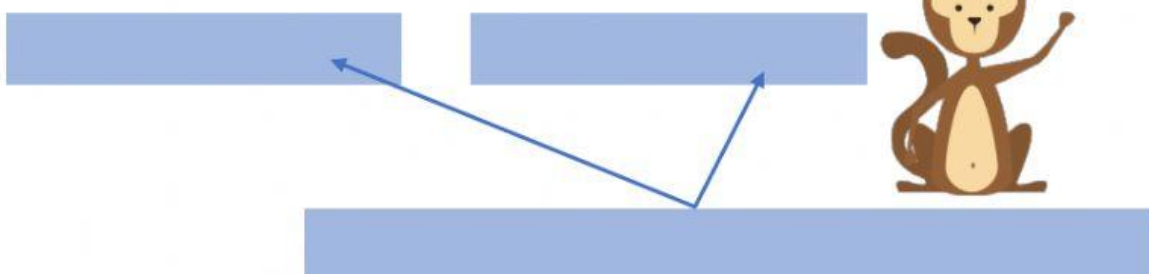
Doplněk vyjadřuje vlastnost jména za určitého děje.

V NÁSLEDUJÍCÍM CVIČENÍ ZAKRESLI ZÁVISLOST VĚTNÝCH ČLENŮ

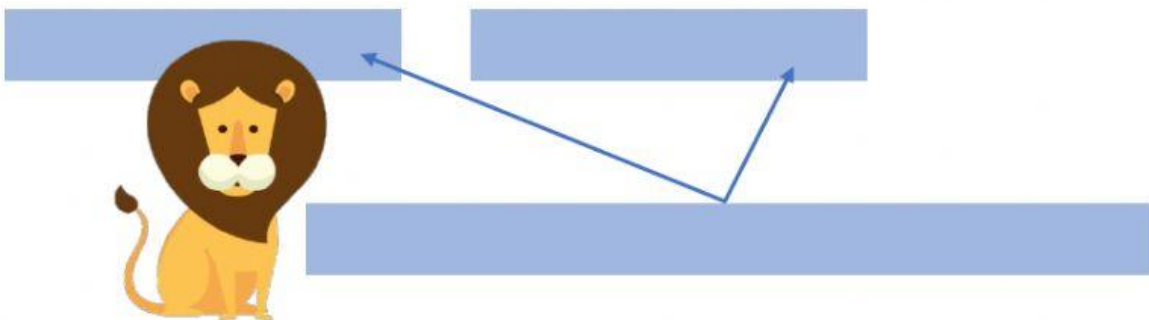
Hroch posedával smutný.

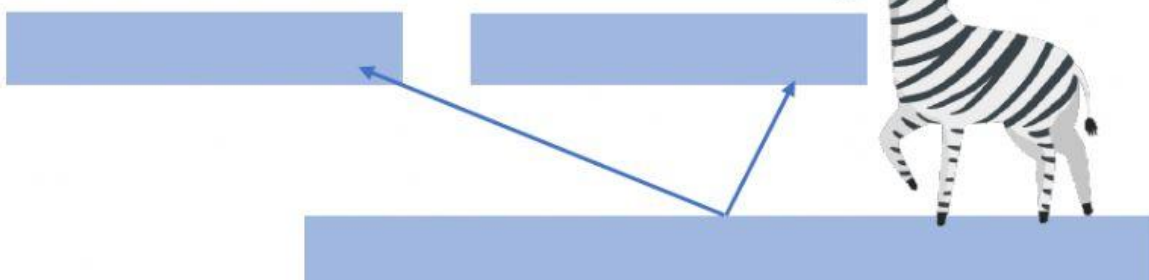
Opice skákala natěšená.

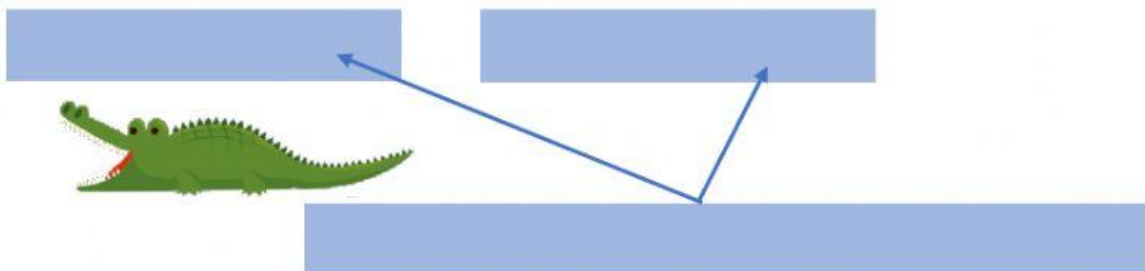
Lev si připadal ublížený.

Zebra se zdála laskavá.

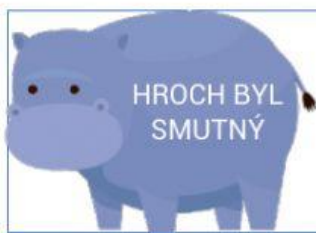
Krokodýl se cítil nasycený a šťastný.

Na posledním příkladu můžeme vidět, že i doplněk může být několikanásobný.

DOPLŇEK vs. SLOVĚSNĚ-JMENNÝ PŘÍSUDEK

Musíme si dát pozor na doplněk a slovesně-jmenný přísudek, neboť mohou nastat situace, kdy se mu doplněk náramně podobá!

Sloveso **být** není plnovýznamové, funguje pouze jako spona, která k sobě poutá přídavné jméno, aby společně vytvořily plnovýznamové sloveso.

Spojení **byl smutný** je v tomto případě **přísudkem**.

Sloveso **vypadat** už plnovýznamové je. Proto přídavné jméno **smutný** není součástí přísudku.

Protože má vazbu na sloveso (**Vypadal jak?**) i na jméno (**Jaký hroch?**), jedná se o **doplněk**.

ROZHODNI, KTERÁ ZE DVOU VĚT JE DOPLŇKEM

Zebry na louce byly moc laskavé.	Zebry na louce se zdály laskavé.
Zásilka ze ZOO mi přišla otevřená.	Zásilka ze ZOO byla otevřená.
Banány pro opice vypadaly čerstvé.	Banány pro opice byly čerstvé.
Syn se vrátil z návštěvy ZOO nadšený.	Syn byl z návštěvy ZOO nadšený.
Krokodýl byl nasycený a šťastný.	Krokodýl se cítil nasycený a šťastný.

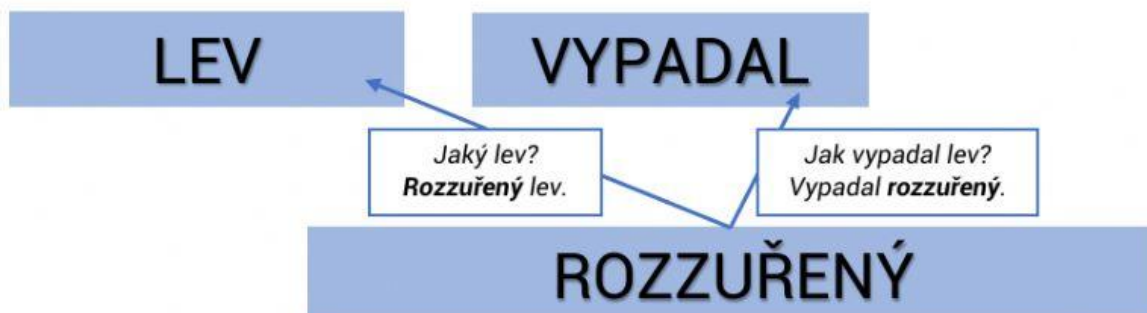
DRUHÝ DOPLŇKŮ

Subjektový vs. Objektový

Už jsme se dozvěděli, že se doplněk zároveň váže na _____
a na _____. Teď si povíme, jakým větným členem ono
jméno může ve větě být.

SLEDUJ ROZBOR NÁSLEDUJÍCÍCH VĚT

Lev vypadal rozzuřený.

Slovo **LEV** je v tomto případě **podmětem**, takže doplněk se váže na podmět
a zároveň na sloveso.

Lvy jsme viděli rozzuřené.

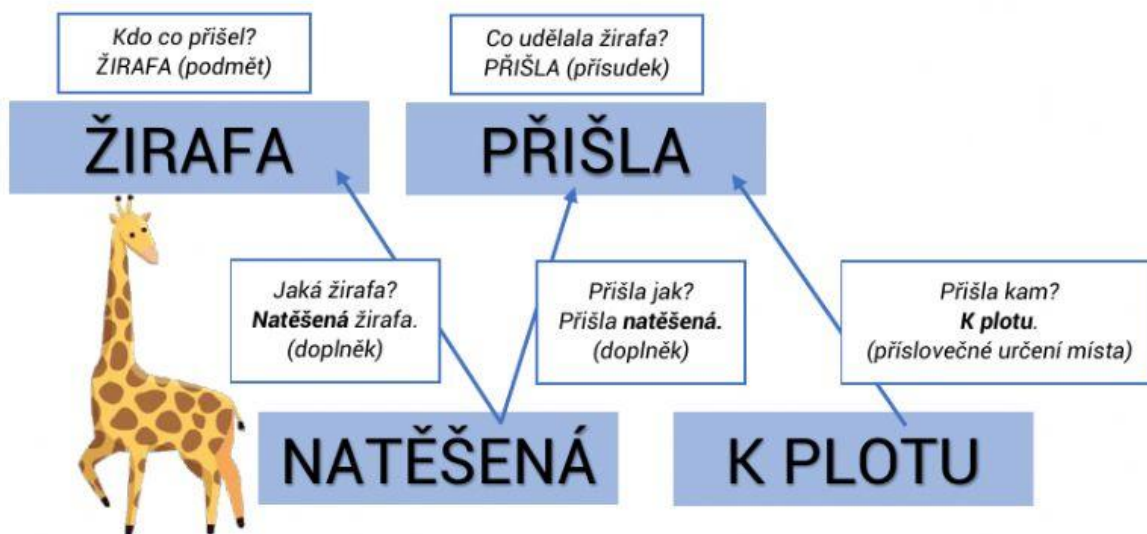
Slovo **LVY** je v tomto případě **předmětem**, takže doplněk se váže na předmět
a zároveň na sloveso.

ROZHODNI, ZDA SE DOPLŇKY V NÁSLEDUJÍCÍCH VĚTÁCH VÁŽOU NA PODMĚT NEBO NA PŘEDMĚT

1. Opice dostala banány čerstvé. _____.
2. Krokodýl se cítil nasycený a šťastný. _____.
3. Tygři se po boji vrátili špinaví a unavení. _____.
4. Slůně tam nechali samotné. _____.

ADJEKTIVNÍ DOPLNĚK (doplněk vyjádřený přídavným jménem)

Žirafa přišla k plotu **natěšená**.

Vidíme, že doplněk v předchozím příkladu je vyjádřen přídavným jménem. Konkrétně přídavným jménem tvrdým, které skloňujeme podle vzoru: _____.

DO NÁSLEDUJÍCÍCH VĚT DOPLŇTE VHODNÁ PŘÍDAVNÁ JMÉNA

1. Tygr ležel v kleci celý _____.
2. Kluci se vrátili ze ZOO _____.
3. Zebry se cítily _____.

Adjektivní doplněk
je vyjádřen přídavným jménem,
a to složeným (mladý) nebo jmenným (mlád).

SUBSTANTIVNÍ DOPLNĚK (doplněk vyjádřený podstatným jménem)

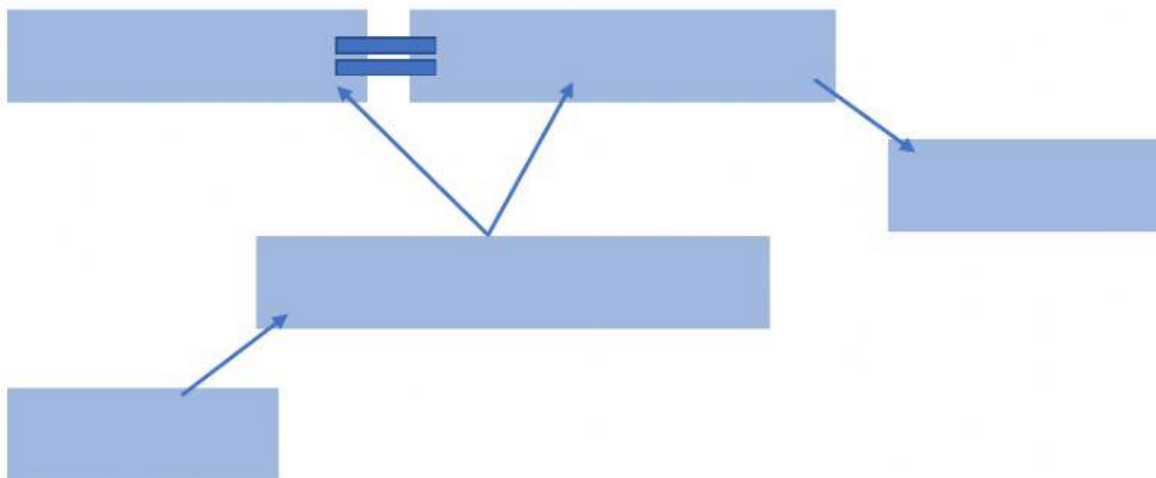
Babička pracovala jako ošetřovatelka.

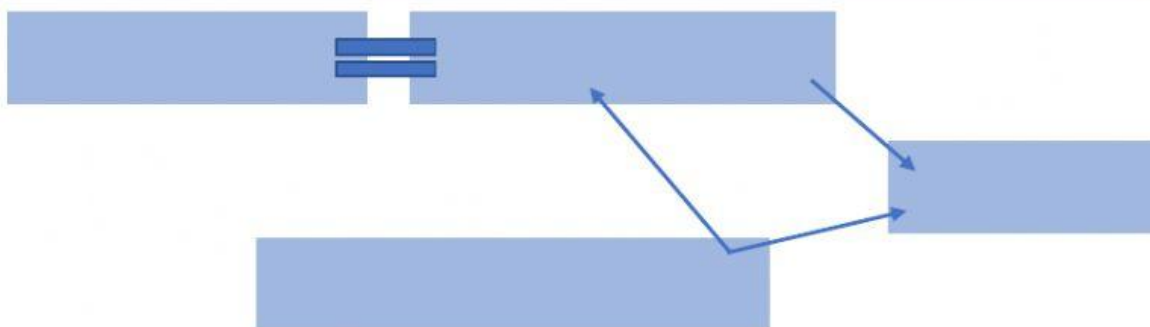
Doplněk v příkladu výše je vyjádřen podstatným jménem. Takovýto doplněk je často uveden slovy *jako, jakožto, co, coby, za, ...*

V NÁSLEDUJÍCÍM CVIČENÍ SPRÁVNĚ PŘIŘAĎ ZÁVISLOSTI VĚTNÝCH ČLENŮ

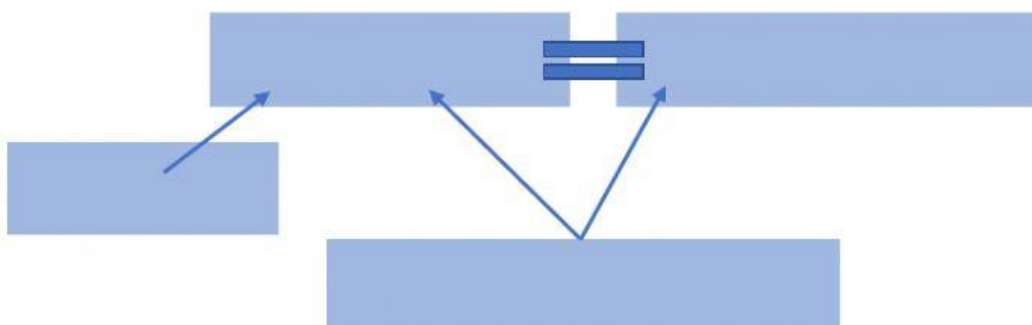
Tygři vyrazili do útoku jako jeden muž.

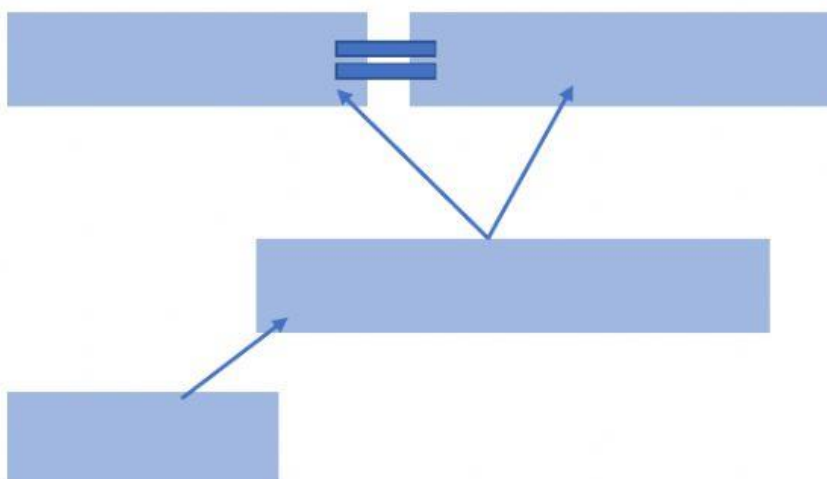
Kluci považovali lvy **za** zbabělce.

Celá jednotka se bila jako lev.

Šimek je považován za vynikajícího zvěrolékaře.

Považovat **za něco, někoho** je obvyklé vyjádření doplňku.